

Μάθημα: Ειδικά Θέματα Πολιτικής Οικονομίας (σεμινάριο)

Διδάσκων: Σωτηρόπουλος Δημήτρης

1. Περιγραφή Μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι η εμβάθυνση στις «κλασικές» στιγμές της ιστορίας της οικονομικής σκέψης: μερικαντιστές, φυσιοκράτες, κλασική πολιτική οικονομία, νεοκλασική οικονομική, μαρξιστική πολιτική οικονομία, κεϋνσιανή πολιτική οικονομία, θεσμικά οικονομικά, θεωρία παιγνίων, οικονομικά της πληροφορίας κτλ. Οι φοιτητές έρχονται αντιμέτωποι με το γεγονός ότι η εξέλιξη των οικονομικών ιδεών δεν είναι *συνεχής και ενιαία*, ενώ σε σημαντικό βαθμό επηρεάζεται από την αντίστοιχη θεωρητική και πολιτική συγκυρία. Η μελέτη της ιστορίας μιας κοινωνικής επιστήμης, όπως στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι τα οικονομικά, δεν αποτελεί μνεία σε ένα ξεπερασμένο θεωρητικό παρελθόν. Αντιθέτως αποτελεί ένα γόνιμο τρόπο να έρθουμε σε επαφή με τις διαφορετικές απόψεις, ρεύματα και ερμηνείες που συνυπάρχουν στο εσωτερικό της, οριοθετώντας ένα πεδίο που κατά βάσει είναι συγκρουσιακό.

2. Ενδεικτικό Ημερολόγιο Σεμιναρίων

Η τελική μορφή των σεμιναριακών παραδόσεων διαμορφώνεται κατόπιν συνεννοήσεως με τους φοιτητές/τριες. Στις πρώτες δύο συναντήσεις πραγματοποιείται μία γενική εισαγωγή στο αντικείμενο του μαθήματος και στη συνέχεια ακολουθεί συζήτηση σχετικά το περιεχόμενο και το σχεδιασμό των παραδόσεων. Οι τελευταίες χωρίζονται σε τρεις γενικές κατηγορίες: (1) εκείνες που περιλαμβάνουν την ανάλυση κλασικών έργων της Πολιτικής Οικονομίας, (2) εκείνες που αφορούν ζητήματα της τρέχουσας οικονομικής επικαιρότητας, και (3) παραδόσεις που αξιολογούν εμπειρικά και ποσοτικά δεδομένα αναφορικά με τις σύγχρονες εξελίξεις του καπιταλισμού. Οι φοιτητές έχουν ενεργό συμμετοχή σε αυτές. Η τελική εξέταση γίνεται με την παράδοση απαλλακτικών εργασιών. Μία ενδεικτική θεματολογία των εργασιών που αναλαμβάνουν οι φοιτητές/τριες στο πλαίσιο των παραδόσεων έχει ως εξής:

- Από τον καταμερισμό εργασίας στη λογική του αόρατου χεριού: το επιχείρημα του Adam Smith.
- Πως καθορίζεται το εισόδημα των «σπάνιων» συντελεστών παραγωγής στην επιχειρηματολογία του David Ricardo και πως μπορεί η λογική αυτή να γενικευτεί στην μελέτη των σύγχρονων περιβαλλοντικών προβλημάτων.
- Θεωρίες της αξίας και της διανομής από τον Smith έως τον Keynes
- Θεωρίες των καπιταλιστικών κρίσεων
- Η λογική του κεφαλαίου στην ανάλυση του Μαρξ
- Η προσέγγιση των χρηματαγορών στην ανάλυση του Keynes
- Οι συνέπειες που έχει η διόγκωση των χρηματαγορών στην καπιταλιστική ανάπτυξη: η προσέγγιση του Thorstein Veblen
- Καινοτομία και κρίση στην ανάλυση του Joseph Schumpeter
- Η αντίληψη των Hardt και Negri για τον μετα-νεωτερικό καπιταλισμό: η σημασία της άυλης εργασίας

- Μία σύντομη ιστορία της οικονομικής «ευφορίας» σύμφωνα με τη λογική του Galbraith
- Amlinal spirits και χρηματοπιστωτικές κρίσεις σύμφωνα με την οπτική των Shiller και Akerlof
- Οικονομικά της πληροφορίας και χρηματοπιστωτικό σύστημα: το επιχείρημα του Joseph Stiglitz
- Η Ελληνική Οικονομική συγκυρία: κρίση χρέους και προοπτικές ανάκαμψης
- Η δυναμική του ελληνικού καπιταλισμού
- Η κρίση του 2008 και η επιστροφή των οικονομικών της «ύφεσης»: το επιχείρημα του Paul Krugman
- Χρηματοπιστωτική απελευθέρωση και κρίσεις στις αναπτυσσόμενες χώρες: γεγονότα και συμπεράσματα
- Η έννοια του οικονομικού κινδύνου στο σύγχρονο καπιταλισμό

3. Προτεινόμενα Διδακτικά εγχειρίδια

- α) Heilbroner, Robert L. (2000) *Οι Φιλόσοφοι του Οικονομικού Κόσμου*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- β) Rubin, Isaak Ilych (1994) *Ιστορία Οικονομικών Θεωριών*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

4. Προτεινόμενη Βιβλιογραφία

Ο φοιτητής/τρια παροτρύνεται να έρθει σε επαφή με πρωτότυπες θεωρητικές πηγές ή κλασικά συγγράμματα στο αντικείμενο της Πολιτικής οικονομίας. Ενδεικτικά:

- Althusser, L., Balibar, E., Establet, R., Macherey, P., Rancière, J. (2003) *Na Διαβάσουμε το Κεφάλαιο*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Caporaso, J. και Levine D. (1994) *Theories of Political Economy*, Cambridge University Press.
- Davidson, P. (1996) *Post Keynesian Macroeconomic Theory*, Edward Elgar.
- Dobb, M. (1976) *Θεωρίες της Αξίας και της Διανομής*, Αθήνα: Gutenberg.
- Foley, D. (1986) *Money, Accumulation and Crisis*, Harwood Academic Publishers.
- Foucault, M. (1993) *Οι Λέξεις και τα Πράγματα*, Αθήνα: Εκδόσεις Γνώση.
- Galbraith, J. K. (1987) *A History of Economics, The Past as the Present*, Penguin Books.
- Godelier, M. (1972) *Rationality and Irrationality in Economics*, New York and London: Monthly Review Press.
- Howard, M. και King, J. E. (1989) *A History of Marxian Economics*, Macmillan.
- Henry, J. F. (1990) *The Making of Neoclassical Economics*, Boston: Unwin Hyman.
- Θεοχάρης, P. (1983) *Ιστορία της Οικονομικής Αναλύσεως*, τόμος Α', Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Θεοχάρης, P. (1984) *Ιστορία της Οικονομικής Αναλύσεως*, τόμος Β', Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Keynes, J. M. (1955) *Η Γενική Θεωρία της Απασχολήσεως του Τόκου και του Χρήματος*.
- Μαρξ, K. (1996) *Το Κεφάλαιο*, τόμος Ι, Αθήνα: Σύγχρονη Εποχή.
- Marshall, A. (1956) *Principle of Economics*, 8th Edition, London: Macmillan & Co Ltd.
- Meikle, S. (2000) *Η Οικονομική σκέψη του Αριστοτέλη*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Μηλιός, Γ., Οικονομάκης, Γ. και Λαπατσιώρας, Σ. (2000) *Εισαγωγή στην Οικονομική Ανάλυση*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

- Μηλιός, Γ., Δημούλης, Δ. και Οικονομάκης, Γ. (2005) *Η Θεωρία του Μαρξ για τον Καπιταλισμό*, Αθήνα: Νήσος.
- Mill, J. S. (1976) [1871], *Principles of Political Economy* (7th ed.), New Jersey: Augustus M. Kelley Publishers.
- Ricardo, D. (1992) *Ἀρχαί Πολιτικᾶς Οἰκονομίας καί Φορολογίας*, Αθήνα: Εκδόσεις Γκοβόστη.
- Robinson, J. (χ.χ.ε.) *Φιλοσοφία της Οικονομίας*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Rubin, I. I. (1994) *Ιστορία Οικονομικών Θεωριών*, Αθήνα: Κριτική.
- Schumpeter, J. (1994) *History of Economic Analysis*, New York: Oxford University Press.
- Screpanti, E. και Zamagni, S. (2004) *Η Ιστορία της Οικονομικής Σκέψης*, Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Smith, A. (2000) *Έρευνα για τη Φύση και τις Αιτίες του Πλούτου των Εθνών. Βιβλία I & II*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Sraffa, P. (1985) *Παραγωγή Εμπορευμάτων μέσω Εμπορευμάτων*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σύγχρονα Θέματα.
- Stigler, G. (1965) *Essays in the History of Economics*, Chicago: The University of Chicago Press.
- Τσουλφίδης, Α. (2004) *Ιστορία Οικονομικής Θεωρίας και Πολιτικής*, Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας.
- Veblen, T. (1970) *The Theory of the Leisure Class: An Economic Study of Institutions*, London: Unwin.
- Weintraub, E. R. (2002) *How Economics Became a Mathematical Science*, Durham and London: Duke University Press.
- Wolff, R. και Resnick, S. (1987) *Economics: Marxian versus Neoclassical*, Baltimore/London: The Johns Hopkins University Press.